

ÜZENET

A VENEZUELAI MAGYAR
EVANGÉLIUMI
KERESZTYÉNEKHEZ

XLI. évfolyam
1992. 2. szám

"És azért imádkozom, hogy a ti szeretetek még jobban-jobban bővülködjenek ismeretben és minden értelmességben.

Hogy megítélhessétek, hogy mi a rossz és mi a jó, hogy legyetek tiszták és botlás nélkül valók a Krisztus napjára.

Teljesek lévén az igazságnak gyümölcsével, melyet Jézus Krisztus teremt az Isten dicsőségére és magasztalására.

(Filippi levél 1. rész 9-11)

A hatalmas területen tevékenykedő Pál apostol azt szeretné, s azon fáradozik, hogy a szétszórtságban, egymás után alakuló zsenge gyülekezetek, az idegen és sokszor ellenséges világ hatalmasainak kitett törékeny "sejtek" megerősödjenek. Emberileg nézve még nagyon kétséges a fennmaradásuk, mert tagjai még friss, gyökértelen keresztyének, és abszolút kisebbségi helyzetük kiszolgáltatottá teszi őket.

Az olvassuk ki ebből az igéből, hogy a filippibeli keresztyének nincsenek híján a szeretetnek, érzelmileg megragadta őket az evangélium, de az ismeret terén még nem "bővülködnek". Márpedig a szeretet és hitismeret egyensúlya nagyon fontos a hívő életében. Amint a Heidelbergi Káté fogalmaz: az igaz hit "biztos ismeret" és "szívbeli bizodalom" egy időben.

A római kor és sokistenhívő társadalma uralkodó eszméivel szemben, a maga kicsinységében és kezdetleges állapotában erőtlenné lett volna a Krisztuskövetők elenyésző serege, amennyiben szeretetéhez és hívő lelkesedéséhez nem tesz szert meggyőző, alapos tudásra, s nem fejleszti ki rendre teológiai tudományát. A kor megannyi zavaros szektájához hasonlóan maga is elenyészett volna. Mint kora egyik legképzettebb embere, Pál apostol jól tudta, hogy az egyszerű hívők érzelemgazdag hitét is csak a biztos ismeretek szilárdíthatják meg végérvényesen. Ezért szeretné, hogy "szeretetük még jobban bővülködjenek ismeretben és minden értelmességben".

Ezért imádkozik. Imádkozik mert azt is tudja, hogy semmilyen emberi jóakarát és erőfeszítés nem képes helytállni egy egész világ ellen, nem tud kibontakozni az ár ellenében. Egyedül Isten erősítheti meg a gyülekezeteket az ismeretben, taníthatja meg ítélni jó és rossz között, a jóságra és teljes igazságra.

Mai istentiszteletünkön mi is együtt imádkozunk Pállal, és próbáljuk megérteni, miért is fontos számunkra az "ismeretben és minden értelmességben bővülködő szeretet".

Minden bizonnyal a római kor ideje óta nem volt még olyan zavaros és sokrétű a világ, az emberi gondolkodás, mint napjainkban. Bonyolult és ellentmondásos világunkban hasonlóan nehéz helyzettel kell szembenéznie a kisebbségbe szoruló igaz keresztényeknek, minden gyülekezetnek és hívő embernek, úgy, mint két ezredévvel ezelőtt.

Olyan korban élünk amikor a tudás, az ismeret, általában a tudomány áll az első helyen, a ráció uralja nem csak a szellemi életet, de az egész jelenlegi civilizációt. Nem elég a szeretet, a többnyire érzelmekre ható keresztény örökség: az egyházak hagyományai, a szertartások, a mégoly szépen szárnyaló ének, hitünk ünnepi érzésvilága. Több kell: az ismeret. Reformációi igehirdetési gyakorlatunk komolyan vétele, tudatformáló és emberalakító evangéliumi tanítás, oly Isten- és emberismeret, teológiai tudomány és egyházi tanítás, mely meg tud felelni korunk és a jelenkori társadalom kihívásainak, hiteles, érvényes és korszerű választ tud adni a ma emberének.

Mindez sokkal egyszerűbben jelentkezik a hétköznapok szintjén. Ti, hívő emberek meg tudtok-e felelni gyermekeiteknek és unokáitoknak, ha kérdeznek? Hol vannak ők, miért hiányoznak a gyülekezetből? Tud-e valamit nyújtani a keresztény család tagjainak, a pusztá, ösztönös szereteten kívül? Hogy vizsgázna hitismeretből a "névleges keresztényekből" álló gyülekezet? És tegyük fel nyíltan a kérdést: mit nyújt az egyház híveinek?, hol vannak a gyermekek és az ifjak s az öntudatos keresztények? Kihűlt "anyai" szeretetéből telik-e a tanításra, bár csak adott lehetőségei mértékében is?!

Úgy tűnik, teljesen visszaestünk a kezdeti állapotba. Az evangéliumi ismeretek terén az analfabétizmus határán leledzik az ifjabb nemzedékek tagjainak egy jelentős hányada. Maradék szeretetünk nem bővülködik az ismeretben. Jókor jön az imádság.

Mert: látván nem látunk, hallván nem hallunk, és nem értünk. És beteljesedőben Ésaiás jövendölése: "...ne lássanak...ne halljanak...ne értsenek...és meg ne térjenek, és meg ne gyógyítsam őket" (Máté 13,13-15).

Miért fontos a hitben az ismeret? Hogy megítélhessük, mi a rossz és mi a jó - írja Pál apostol. És ennek ismeretében megtérjünk - tesszük hozzá, a prófétát és Krisztust idézve.

Aki nem ismeri az utat eltéved, hiába hajtaná előre még oly nagy erővel is Krisztus szerelme. És aki nem ismeri Krisztust, az nem hihet igazán "helyesen" benne, legfeljebb egy maga képzelte Krisztusban bíz, amint gyakran történni is szokott. Hogyan is haladhatna az "úton", hogyan is lehetne "teljes az igazság gyümölcsével" - hiszen Krisztus maga az út és az igazság. S ha jó és rossz között kell választania, úgy jár, mint a válaszúthoz érkezett ember, aki nem tudja, melyiken induljon tovább.

A jó és a rossz közötti különbségtétel az erkölcs alapja. Erkölcsi tanítást is hordoz az evangélium. A mindennapi életfolytatáshoz vagy az életünk nagyobb döntéseihez szükséges ismereteket, melyek nélkül lehetetlenség helyesen cselekedni, s csak tétován, meggyőződés nélkül járunk a látszatok világában, s minden oly esetleges és bizonytalan.

Igen, tiszták és botlás nélkül való "szeretnénk lenni "Krisztus napjára", és vágyunk az igazságra. Megvan bennünk a jó szándék "Isten dicsőségére és magasztalására" teremni jó gyümölcsöket - csak éppen az ehhez vezető utat, a módot, az eszközöket nem találjuk. Az ige tanítása egyértelmű: az "ismeretekben bővülködő szeretet" útjára kell lépnünk, hogy célhoz érjünk a Krisztus napjára.

Előttünk az írás: a jó és rossz tudásának a tükré és mértéke. Van gyülekezetünk: a krisztusi tanítás iskolája. A hit hallásból van - ezért vannak a tanítók és az igehirdetők. Talán minden családban van otthon Biblia - hogy olvassuk. Több hitépítő.

1958. október 6-án mondták ki a nagyváradi börtönben az ítéletet az érmihályfalvi csoport "összeesküvésének" az ügyében. Néhányan 25 évi "nehéz börtönt", a gyülekezet diakonisszája 15 évet kapott, hárman pedig halálos ítéletet: Sass Kálmán érmihályfalvi lelkipásztor, dr. Hollós Kálmán érmihályfalvi és biharvajdai helyettes tanár és Balaskó Vilmos érrolaszi lelkipásztor, kinek az emlékezéseiből később Sipos István máramarosszigeti lelkipásztor jegyezte le a történeteket.

A három halálra ítéltet talpig vasbaverve dobták a siralomházi cellába. Lábukra vaskos vasbílincset vertek szegecselve, mint régen a haramiakra, kezüket hátrabilincseltek.

A legelső reakció mély kétségbeesés volt. Maga Balaskó Vilmos is mondta: "Elkeseredetten kezdtem kiabálni: Mi közöm nekem hozzátok? Én már kilenc éve eljöttem tőletek, s nem volt azóta semmi kapcsolatom veletek. Miért zártak engem hozzátok? És sírva fakadtam." Hollós István is "keservesen síránkozott: Hogy fogják ezt az én fejemet kilyuggatni."

Ezután megtörtént a hit csodája - de adjuk át a szót Balaskó Vilmos nagytiszteletű úrnak: "Mindennap este áhítatot tartottunk és úrvacsorát vetünk, puliszka darabbal és vízzel. Akkor úgy gondoltuk, hogy bor hiányában vízzel reméljük megtartani az életközösséget megváltónkkal, süllyedő életünk mentésére. A mi Urunk Jézus oldalából a dárda-szúrás nyomán vér és víz jöve ki - mondja a Szentírás (János 19:34.). Akkor mint megnyílt égből zengett lelkünkéből az ének szava: "Aki értem megnyíltál, rejts el óh örök kőszál! Az a víz s a drága vér, melyet ontál a bűnért, gyógyír legyen lelkemnek, bűntől s vádtól mentsen meg." Egy reggel, november 7-e lehetett (ez volt az a nap melyen a kivégzésnek meg kellett volna történnie), mi el voltunk készülve minden eshetőségre. Megkaptuk a rendes reggelit. Egész délelőtt feszülten figyeltünk minden mozgásra. Délig semmi sem történt velünk. Délben megkaptuk az ebédet. Akkor kissé megnyugodtunk. Aznap este megkönnyebbülve fekdünk le. Te-

hát erről a napról a kivégzésünk elmaradt."

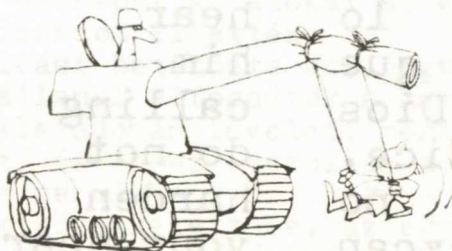
Igen, megtörtént a csoda: megnyílt az örök kőszál és magába rejtette három bús, magányos magyar bánatát, vergődését, és helyébe az isteni segítség örök bizalmát oltotta lelkükbe. A puliszka és a víz által nem voltak már egyedül, elhagyatva, mert velük volt az Úr.

V.P.

(A torontói "Krónika" cikke alapján)

UTAZOM MAGYARORSZÁGRA! - újságolta tavaly X néni, majd néhány héttel később Y bácsi is. Mindkét hazalátogatás hírének örültem őszintén és mindkettőjüket megkérdeztem: - Aztán tessék már megmondani, melyik unokát tetszik elvinni a nagy útra? - Híveim meghökkentek: - hm...az utiköltség..., az iskola... a körülmények...Talán majd legközelebb!

A nagyszülők tehát utaztak, rokonlátogattak, nyaraltak, nosztalgiáztak, ahogy őket ismerem, jótékonykodtak is, útjuk áldást jelentett az otthoniaknak. Az unokák pedig maradtak, s ismét messzebb került tőlük az a homályos, érthetetlen valami, amit úgy hívnak: Hungria.

A szabadság elengedhetetlen része az őszinteség. Aki nem őszinte, nem igazán szabad ember.

MAGYAR FÓRUM

Seid heute,
wenn ihr
seine
Stimme
hörte,
nicht so
verstockt!

Si hoy
escuchan
ustedes
lo
que
Dios
dice,
no
endurezcan
su corazón.

Ma, ha az ő
hangját
halljátok, ne
keményítsétek
meg a
szíveteket!

Today
when
you
hear
him
calling
do not
harden
your hearts
against him.

Dr. Vladár Pál: A keresztység múltja
III. Eltérő utak az ezredforduló felé
(folytatás)

A képrombolási belviszálynak minden szempontból mélyreható következményei voltak. Az örmény eredetű császári dinasztia puritán felfogása éles ellentétben állt a hívők és a papság nagy részével és ezek Rómához fordultak támogatásért. Ez persze jelentős módon növelte a pápaság súlyát és mélyítette a szakadékot Róma és a császár között. Mikor a pápa a császár ellenfelei mellé állt, Isauri Leó elkobozta összes dél-itáliai és szicíliai birtokait, megvonva tőle minden támogatást és védelmet.

Mint már említettük, a pápai birtokok jövedelme nagyrésztben a római lakosság gabonaellátására és a foglyok kiváltására volt felhasználva. Ez most egyszerre lehetetlenné vált és a lombárd grófok, kihasználva a hatalmi űrt, egyre merészebben dúltak és raboltak, és már Róma falaihoz közeledtek. Ebben a végveszélyben István pápa télvíz idején átkelt az alpokon és a frank Pipinhez fordult segítségért, aki két hadjáratban megfékezte a lombárd nagyurakat, fia pedig Leó pápa kérésére befejezte Lombardia meghódítását. Ezért a segítségért a hálás pápa (kit mellékesen a római csőcseléktől is meg kellett menteni) 800-ban császárrá koronázta Nagy Károlyt, és ezáltal a nyugati császárok átvették azt a szerepet és azokat az előjogokat, melyek addig Bizáncot illették.

Ezt a kihívást betetőzte az, hogy a frank uralkodók kritikátlanul elfogadták a hamisított Nagy Konstantin féle adománylevelet, megteremtették a pápai államot, és ehhez csatolták a ravennai bizánci exarchátus területeit is. Hogy a nyílt szakadás akkor még nem következett be, az egyrészt Bizánc gyöngeségén, másrészt a pápaság viharos züllésén múlt.

A pápa világi hatalmának az alapja, a pápai állam hatalmas jövedelme, ugyanis mérgezett gyümölcs volt, mert felkeltette a hatalmas római családok kapzsiságát. Pápák és ellenpápák váltották egymást, egy évszázad alatt 25 pápát és 10 ellenpápát tart nyilván a történelem. A pártok utcai harcokkal döntötték el a választásokat, melyek akkor még Róma

lakosságának a kezében voltak.

Formózus pápa 8 hónapos holttestét pápai ruhákba öltöztetve trónra ültették, hogy "jelenlétében" ítélhessék el eretnokség címén. Hogy milyen méretű volta pápai birtokok jövedelme, azt az is mutatja, hogy IX. Benedek 1500 font aranyat követelhetett lemondásáért.

A züllés tetőpontját érte el amikor Theophilactus szenátor családja, a tusculumi grófok kerítették kezükbe a hatalmat. A hírhedt Theodóra és Marózia pápává választották szeretőiket és hat lezármazottjuk foglalta el Szent Péter trónját, végleg egyesítve egy kézben az egyházi és világi hatalmat és jövedelmeket.

Az, hogy a züllést sikerült megállítani, Montecassinói Szent Benedek utódainak az érdeme. Ezeknek a szerzeteseknek ír testvéreikkel karöltve, sikerült a nyugati barbárokat megtéríteni, és Rómához kapcsolni. A bencés Cluny-i apátság kezdte meg a morál és fegyelem helyreállítását. Csak Galliában 45 püspököt váltottak le a XI. század elején és így az Alpokon túl az egyház maga hajtottá végre a nagytakarítást. 1046-ban magára Rómára is végre sor került. III. Henrik császár félreállított három egymással vetélkedő pápát és bizalmasa, Hildebrand kezébe adta a pápa-jelöltek rostálását, ügyelve arra, hogy mind Cluny szellemét képviseljék. Ezzel elkerülte a valószínű szakadást, nem kelet és nyugat, hanem észak és dél között, mely Európa jövőjére mérhetetlen hatással lett volna. Reformjai között szerepelt az, hogy kivette a római nép kezéből a pápaválasztás jogát. Habár néhány évig a pápák még hűségesküt tettek a császár előtt, a közben pápává választott Hildebrand, mint VII. Gergey (1074-1085) ennek is véget vetett Canossánál.

A közben megerősödött Bizánc és a megtisztult pápaság között nem volt lehető továbbra is álcázni a különbségeket és 1054-ben IX. Leó és Celurálius Mihály bullaháborúja és kölcsönös exkommunikációja hivatalossá tette azt a szakadást, mely gyakorlatilag már két évszázada létezett.

Ha szabad egy laikusnak és műkedvelő történésznek véleményt mondani - melyel könnyen lehet, hogy kihívja az egyháztörténészek jogos haragját - akkor meg kell állapítanunk, hogy a szakadék tényleg

áthidalhatatlan volt.

Nyugaton egyre jobban kialakult az a felfogás, hogy az egyetemes egyházhoz elválaszthatatlanul hozzá tartozik egy egyetemes fő, az akkor már Krisztus helytartójának nevezett pápa, kinek döntése megfellebezhetetlen. Róma dixit, mondták, Róma szólt. Keleten viszont az egyházatyákra és magának Nagy Szent Gergely pápának véleményére támaszkodva elismerték ugyan Róma különleges helyzetét, véleményének súlyát és kivételes fontosságát, de csak mint primus inter pares, a legelső az egyenlők között. Mint nyugat pátriárkája, nem lehetett hatalma a többi pátriárkák felett, mert ilyen hatalmat, szerintük, csak egy ökumenikus zsinat gyakorolhat. Ez volt a szakadás igazi oka és ez akadályozza meg máig is az eltérő utak találkozását.

UTÓSZÓ az öt részben közölt íráshoz

Az első ezer évnek a nagyközönség számára alig ismert egyház-történetét próbáltam ebben a cikksorozatban vázolni, mely minden sűrítés és elkerülhetetlen felületesség ellenére hosszabbra sikerült mint szerettem volna.

A második évezred fejleményeinek nagy vonalai már az első évezred végével érezhetőek voltak. Keleten megállt a fejlődés. Egy X. századbéli görög szerzetes otthon érezné magát a Xl. századbéli Athos hegyen vagy Meteorában, vagy egy akkori monofizita hívő egy mai kopt templomban. Nyugat az I.Gergelytől VII.Gergelyhoz vezető úton haladt tovább, néha túl messze. Még Augsburgot is Cluny késői utódjának tekinthetjük, azzal a különbséggel, hogy míg Cluny mellett ott állt egy erős császári hatalom, a belső reformnak induló augsburgi kezdeményezés politikai körülmények miatt észak és dél közötti szakadással végződött. Kár, hiszen ugyanazt a hitvallást mondjuk vasárnaponként templomainkban, bizonyítva, hogy hitünk alapja változatlanul egyezik.

Jegyzetek:

1. II. Szilveszter pápa, kitől Szent István kapta a koronát, a züllött pápák korában kivételelt képezett. III.Ottó császár bizalmasa és nevelője volt,

idealista, tisztakezű, aki a hit terjesztését minden világi hatalom felé helyezte. Királyságunk eredetéhez tehát nem fűződött semmiféle korrupció.

2. Püspökök, pátriárkák, pápák

A pápa címzést a legtöbb tanulmány az egyszerűség kedvéért Róma minden püspökére alkalmazza, megjegyezve, hogy a használata egészen a XI. századig nem volt formálisan Róma püspökére korlátozva. Ezt Kelet máig sem fogadta el.

A négy "nagy" székek mindig különleges súlya volt, de az ökümenikus zsinatokon minden püspöknek, beleértve a pátriárkákat, egyforma szavazati joga volt. Ezért tudott I. Gergely pápa azzal érvelni Bőjtőlő János konstantinápolyi pátriarka ökümenikus (egyetemes) törekvése ellen, hogy egy püspöknek sincsen jogos hatalma a másik felett.

Kinevezésük illetve megerősítésük eredetileg a császár előjoga volt. Keleten ez kisebb kivételekkel mindvégig így is maradt. A nyugati császárnak, mint a keleti császár jogutódjának előjogai Rómával szemben 1077-ben szűntek meg Canossánál, azonban a többi püspökre vonatkozó jogok csak a véres invesztitúra harcok lezárásával lettek véglegesen módosítva.

CSALÁDLÁTOGATÁS valahol Venezuelában. A ház berendezése is elárulja, hogy lakói nem nélkülöznek. Megérkezésemkor kérdezem, hogy bemutatkozhatnék-e az unokának is. Már pihen az emeleten - mondja vendéglátóm. A húszéves ifjakra nem az jellemző, hogy este fél nyolckor aludni mennek, ezért következő kérdésem a fiatalember egészségi állapotára vonatkozik. Megnyugtató választ kapok, semmi baja. Mintegy félórás beszélgetés után az emeleten el kezd bömbölni a gépzene. Kérdőn nézek házigazdámra, de ő rövid, kínos hallgatás után úrrá lesz zavarán, s folytatja a társalgást. Mintha mi sem történt volna...

Vitában - az egyháziak átvilágításáról

"Papjaid öltözzenek igazságba...!"

(Részletek Pápai Szabó György ref. lelkész írásából
Magyar Nemzet 1991. XII. 11.)

...Amennyiben a III/III-as ügyosztálynak vagy az Állami Egyházügyi Hivatalnak hivatalos besúgói szolgálatokat végző, s egyházukat, közösségüket, testvéreiket eláruló egyházi személyektől az átvilágítás következtében békés, toleráns de gyors és konzekvens módon "megválhatnak" az adott egyházak, nyugdíjazván az esetleges érintetteket - mindez nem beavatkozást, hanem éppen ellenkezőleg, nagy segítséget jelentene az egyházaknak. A demokratizmus útján elinduló egyházakat hozzásegíthetné az öntisztuláshoz, ami éppen autonómiájuk feltétele. Igaz ugyan, hogy némelyik egyházban már lezajlottak az általános tisztújítások, de a demokratikus választások választói honnan tudhatták volna, hogy ki volt III/III-as vagy ÁEH-s besúgó, hogy kire lehet jó lelkiismerettel e szempontból is szavazni s kire nem? (...)

Az ökumenikus szakkonferencia résztvevői közös nyilatkozatot fogadtak el, melyet eljuttattak az országgyűlés valamennyi tagjához, kérve, hogy "az ügynöklistán felülvizsgálata tekintetében ne tegyenek kivételt az egyházakkal, hanem a vizsgálatot valamennyi közép- és felsőszintű vezetőre is terjesszék ki. Az egyházi ügynökök mentesítése alapvetően alkotmányellenes lenne, mivel az állampolgárok egy csoportjával indokolatlanul tenne kivételt. Egyben ártana az egyházak ügyének is, mivel vezetői szinten akadályozná megtisztulásukat. Ez az eljárás nem beavatkozás az egyházak belső ügyeibe, hanem az egyházak autonómiájának helyreállítását szolgálja" - hangsúlyozza a memorandum. (...)

Az átvilágítás azért sem jelent beavatkozást, mivel a júdásoknak az isteni igazságosság mértéke szerint is vállalniuk kell - még itt a földön - tettük következményeit. Júdást a Szentírás nem menti fel tettének következményei alól, a Szentírás nem dob számára mentőövet. Sőt maga Jézus, az elárult is ezt mondja róla: "Az embernek Fia jöllehet elmegyen, amint

meg van írva felőle, de jaj annak az embernek, aki az embernek Fiát elárulja: jobb volna annak az embernek, ha nem született volna." Akár lesz III/III-as törvény az egyházi besúgókra is kiterjesztve, akár nem: ez utóbbi mondat a lényeg. Aki elárulta az ügyet, a testvérét, a rábízott közösséget, "jobb volna annak az embernek, ha nem született volna". (...)

Júdás a jézusi imádság helyén, a Getsemáne kertjében tetőzte be árulását, akik "csúszó-mászókká" lettek mulandó értékekért, azok szintén az imádság helyén, az egyházban követték el borzalmas tetteket. A társadalom nem fedezheti semmiféle politikai avagy társadalmi érdek és elvárás alapján ezeket az embereket és bűnöket. Az egyházi autonómiába beavatkozás nem a III/III-as és AER-s egyházi ügynökök és besúgók átvilágításával történik, hanem akkor történt ez a beavatkozás, amikor is ateista pártállami utasításra belső és külső besúgókat ültettek az egyházak nyakába, megméltelyezve és gyakran megbénítva életüket. Az "átvilágítási törvény" elutasításával ezt a törvénytelen szituációt legalizálja a parlament és a magyar politika. Az egyházi autonómiába való beavatkozás megszüntetése tehát éppen e törvény elfogadásával, s egy tudathasadásos és fertőzőes helyzetnek a felszámolásával történhet meg. (...)

Azt látni kell, hogy a megbocsátás előfeltétele a bocsánatkérés s az igazságosság. (...)

Az árulók és a besúgók még nem álltak elő azzal: Uram Istenem vétkeztem ellened és embertársaim ellen... S nem fordultak a meghurcolt, megtaposott szenvedők, a hűek és igazak felé könnyes arccal: Bocsássatok meg nekünk! S amíg ez nem történik meg, addig nem is lehet nekik azt mondani: Megbocsátunk, ahogy Krisztus is megbocsátott nekünk. A bűnbocsánatot az isteni és emberi értékrendben is megelőzi a bűnbánat, a megtérés, az igazsággal s önmagunkkal való szembenézés követelménye. (...)

S mi lesz azokkal, akik megmérettetnek és könnyűnek találtatnak? - kérdezhetik okkal. Azoknak egyházban, társadalomban, individuumban vállalniuk kell a szükséges konzekvenciákat: az elcsendesedést, az önmagukba nézést, a megtérést, hogy a kegyelem útjai számukra is megnyílhassanak.

Sötétség támadt a földön

Jézus csütörtökön délelőtt az Olajfák hegyén volt, a Gecsemáné kertjében. Vele voltak tanítványai.

A papok és Izráel vezetői elhatározták, hogy nem halogatják tovább Jézus elfogását. Találtak egy árulót, Júdást, aki megígérte, hogy odavezeti a katonákat Jézushoz.

Az éjszaka csendjét, az Olajfák hegye nyugalmát fegyvercsörömpölés, emberi hangok törték meg. Fáklyalángok tűntek föl a fák között. Katonák jöttek a Gecsemáné kertjébe élükön Júdással. Az áruló oldalépett Jézushoz és megcsókolta. Ez volt ugyanis a megbeszélte jel.

-Csókkal árulsz el? - kérdezte Jézus, aki Júdás gonosz szívébe látott.

A katonák megragadták Jézust. Péter a Mester védelmére akart kelni, kivonta a kardját. Levágta az egyik katona fülét, de Jézus megállította:

- Tedd el a fegyvered. Aki fegyvert fog, az fegyver által hal meg. Nem tudod, hogy mennyei Atyám tizenkét sereg angyalt állítana mellém, ha kérném? De mindennek úgy kell történnie, ahogy a próféták megjövendölték.

A katonák elvitték Jézust. A tanítványok nyomban elszéledtek, hogy őket is el ne fogják.

Jézust először Kajafás főpap házába vezették, majd a nagytanács határozatából a helytartó Pilátus elé.

- Királynak vallja magát, megtiltja az adófizetést és nyugtalanságot szít a zsidók között - vádolták Jézust. - Nagyon veszélyes ember. Rászolgált a leg súlyosabb büntetésre.

Pilátus kérdéseket tett föl Jézusnak:

- Valóban te vagy a zsidók királya?

Jézus így válaszolt:

- Te magad mondod. - S még hozzátette - De az én királyságom nem ebből a világból való.

Pilátus úgy látta, hogy Jézus ártatlan. De a tömeg ezt kiabálta:

- Meg kell halnia! Bűnös! Istennel tette magát egyenlővé!

A helytartónak ekkor mentő ötlete támadt: a közelgő ünnep miatt szabadon bocsát egy foglyot. Felajánlotta, hogy legyen Jézus az, aki amnesztiát kap. De a felzaklatott tömeg mást akart:

- Engedd szabadon Barabást. Jézust pedig feszítsd meg! Feszítsd meg!

Pilátus hozatott egy tál vizet, hogy látványosan kifejezze:

- Amilyen tiszta a kezem, ha megmosom, olyan ártatlan vagyok Jézus halálában!

A tömeg őrjöngve kiabálta:

- Mi vállaljuk a felelősséget a haláláért !

Pilátus ekkor átadta Jézust a fegyvereseknek. Bíbor palástot adtak rá, töviskoronát tettek a fejére, a kezébe pedig egy nádpálcát adtak, mintha királyi pálcát tartana. Gúnyolták, verték.

Ezután vállára tették a keresztet, és felkísérték a Golgota hegyére. Ott történtek a kivégzések, a városon kívül.

Jézussal egyidőben két bűnözőt is megfeszítettek. Mikor Jézust keresztre feszítették, így imádkozott:

- Atyám, bocsásd meg vétküket, mert nem tudják, hogy mit tesznek.

A tömeg egy kicsit távolabbról nézte Jézust. Mária is ott állt közöttük. Jézus megbízta tanítványát, Jánost, hogy törődjön anyjával.

Az egyik bűnöző csatlakozott a gúnyolódók kórusához:

- Ha te vagy a megváltó, szabadítsd meg magad és minket is! - követelte.

A másik gonosztevő azonban leintette a gúnyolódót:

- Ne bántsd őt! Mi tudjuk, hogy miért kell meghalunk. De őt ártatlanul ítélték el!

S ezt kérte Jézustól:

- Uram, emlékezz rám!

Az Úr Jézus így válaszolt neki:

- Légy ma velem leszel a Paradicsomban!

Utána olyan sötétség támadt a földön, mintha éjszaka lett volna. Órákig tartott Jézus szenvedése.

Kínzó magányában így kiáltott föl:

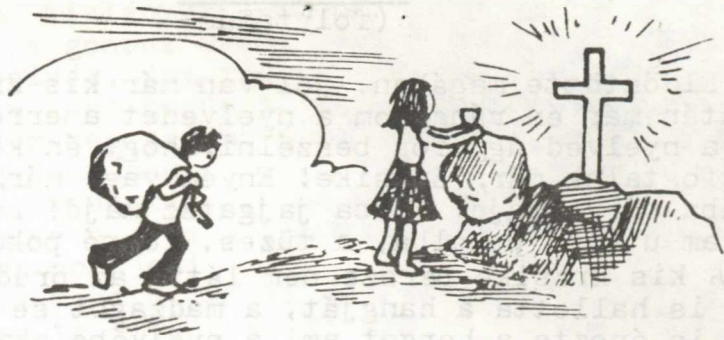
- Istenem, miért hagytál el?

Ekkor megint világos lett.

Utolsó erejét összeszedve ezt mondta Jézus:

- Elvégeztetett.

S Atyjának ajánlotta lelkét ezekkel a szavakkal:
- Atyám, kezembe teszem le a lelkemet.

Fejét előre hajtotta és meghalt.

Ebben a pillanatban az egész teremtett világ felúj-
jongott, mert végbement a váltság. Földrengés tá-
madt, halottak támadtak fel, kettészakadt a temp-
lom kárpitja. Jézus halálával bemutatta a világ
legnagyobb áldozatát.

Isten Fiának a testét eltemették, de harmadna-
pon föltámadt a halottak közül.

Akinek a szenvedését sötétség kísérte, annak a
föltámadásáról vakítóan fehér ruhás angyal adott
hírt:

- Miért keresitek a halottak között az élő? Jézus,
a megfeszített nincsen itt, hanem föltámadott.

Jézus Krisztus, az Úr Isten Fia nagypénteken
meghalt, de húsvétkor feltámadt a halottak közül.

E.B.

Az ember gyógyíthatatlanul vallásos, és ha nem kap
igazít, pótlékok után nyúl.

Carl Gustav Jung

Erzsike álma
(folytatás)

Eldöntötte magában: jól van már kis Erzsike, ezután már én rángatom a nyelvedet amerre akarom. Es a nyelved úgy fog beszélni, ahogy én kívánom. Megfogtalak már, Erzsike! Enyém vagy már, Erzsike! Hiába sírsz majd! Hiába jajgatsz majd! Lehúzlak magam után a pokolba, a tüzes, forró pokolba.

A kis Erzsike persze nem látta az ördögöt, nem is hallotta a hangját, a madzagot se látta. Nem is érezte a horgot, ami a nyelvébe akadt. Csak ült ott nyugodtan és piszkálta a fogát. Pedig a horog csakugyan beleakadt a nyelvébe. Nem hiszitek? Várjátok csak meg mi történt tovább!

Alig, hogy kijött a kamrából, hallotta, hogy nyílik az utcai kapu, az édesanyja érkezett vissza a piacról. Erzsike elébefutott, megcsókolta, azután nekiláttak mind a ketten megfőzni az ebédet. Az almáról nem szólt semmit. Mire az ebéd elkészült, hazajött Jancsi is, és mindnyájan leültek a megterített asztalhoz ebédelni. Mikor az ebéd végéhez értek, Erzsike édesanyja így szólt: Gyerekek, ma jók voltatok, hát én is adok még nektek valami jót. Szaladj csak kislányom, a kamrába, a polcon a befőttes üvegek mögött találsz egy szép almát. Hozd ki!

Hű, most ijedt csak meg Erzsike. Hisz azt az almát ő már megette! Ha anyuska megtudja, biztosan megveri.

Úgy tett hát, mintha nem tudna semmit, felkelt a székről, bement a kamrába, ott kotorászott egy darabig a befőttesüvegek között, mintha az almát keresné, aztán visszafutott a szobába és elkezdett panaszkodni, hogy ő nem találja az almát sehol. Erre már maga anyuska ment el keresni. Elforgatta az egész kamrát, hátha elgurult valahova az az alma, de bizony nem volt sehol.

Erzsike meg csak nézte, nézte az édesanyját és nagyon szégyellte magát. Szeretett volna sírni és elmondani mindent az édesanyjának, de mikor szólni akart, az a gonosz ördög a láthatatlan horoggal rántott egyet a nyelvén, és Erzsike hallgatott, nem merte elmondani az igazat.

Mikor már az egész kamrát átkutatták, anyuska

a két keze közé fogta Erzsike fejét, megcsókolta és megkérdezte: kislányom, nem te etted meg az almát?

Most az a gonosz ördög megint elkezdte rángatni Erzsike nyelvét, úgy, hogy hiába akart igazat mondani, a nyelve mást mondott. Ezt mondta: Nem anyuskám, nem én ettem meg azt az almát. Nem is tudtam, hogy ott volt a kamrában.

Erzsike hazudott!... Hazudott mert a horog beleakadt a nyelvébe, az a gonosz ördög nem engedte, hogy igazat mondjon!

Edesanya most a Jancsi gyereket vette elő: - Jancsika? Ugye te etted meg az almát? Persze Jancsi ártatlan volt, hát egészen nyugodtan azt felelte, hogy ő nem is volt a kamrában, nem is tud az almáról semmit.

Anyuska erre nagyon elszomorodott és azt mondta: - Gyerekek! Egyik közületek hazudott, mert csak ti ehattétek meg az almát! Aki hazudott mondja meg és én megbocsájtok neki.

Szegény kis Erzsi! Telelett a szeme könnyel, oda-futott az édesanyjához és már majdnem megvallotta a bűnét, ám a gonosz ördög most megint elkezdte rángatni a nyelvét, és Erzsike egy darabig nem tudott egy szót sem szólani. Aztán pedig ráfogta az egészet Jancsira. Ezt mondta: - Anyuskám, Jancsi ette meg az almát! En láttam reggel, hogy bement a kamrába és hallottam, hogy a befőttes üvegeket rakosgatta. Jancsi tagadta, de már nem használt semmit. Anyuska elhitte, amit a kislánya mondott. Hogy is gondolhatta volna, hogy az olyan kedves, jó gyerek mint az ő Erzsikéje ilyen csúnyán hazudik. Nem tudta, hogy Erzsike nyelvét már az ördög igazgatja. Elővett egy nádpálcát és elverte Jancsit úgy, ahogy csak tudta. És Erzsikének végig kellett nézni, hogy a bátyja szenved miatta, az ő vétkéért. Szeretett volna odaszaladni, hogy letörölje a könnyeit. Szeretett volna kiáltani, hogy engem verjenek, engem verjenek, én ettem meg az almát, én vagyok a bűnös, én hazudtam, én csaptam be az édesanyámat és okoztam szenvedést Jancsinak, engem verjenek, mert én irígy, hazug, rossz lány lettem!

De nem tudott kimondani egy szót sem, mert a horog benne volt a nyelvében és a gonosz ördög nem engedte.

Végre Jancsi elszaladt, ki az udvarra, átugrott a

kerítésem és futott el, messze az erdő felé. Amint futott, azt kiabálta, hogy nem jön többet haza soha, soha.

Nemsokára eltűnt az erdőben. Erzsike most még jobban megijedt. Mi lesz ha csakugyan nem jön többet haza Jancsi? Hogy is jönne, mikor itthon olyan csúnyán bántak vele. Megverték, pedig nem is csinált semmi rosszat. Hátha az erdőben eltéved aztán megeszi egy farkas vagy medve?

Késő estig várták haza, de nem jött. Sötét éjszaka lett már. Anyuska egyre kérdegette: Még most sem jött haza Jancsi? Hol marad az a Jancsi? Utoljára elkezdett keservesen sírni és úgy sóhajtozott: Jancsikám, gyere vissza, nem verlek meg többet!

Erzsike meg csak nézte, nézte a síró édesanyját és még most sem tudta bevallani az igazat, hogy ő ette meg az almát, hogy Jancsi ártatlan. Mert amikor csak szólni akart, az ördög nem engedte.

Így virrasztottak egészen éjjelig, várva Jancsit, hogy hátha mégis hazajön. De bizony nem jött. Erzsike édesanyja egészen beteg lett már a bánattól, folyton csak sírt, kétségbeesetten szaladgált az udvaron a sötét éjszakában és mindig csak a fia után kiáltozott.

Erzsike meg csak ült a konyhaajtó előtt, mereven maga elé bámult és nem szólt semmit. Még sírni sem tudott mert a gonosz ördög nem hagyta. Pedig az ő szive is össze volt már törve. Nyomorultnak, bűnösnek érezte magát. Hiszen ő okozta mind ezt a sok bánatot, szenvedést. Ő bár csak inkább meghalt volna.

Mire éjjél lett Erzsike a bánattól elgyötörve úgy, ahogy ott ült a konyhaajtó előtt, elaludt. Piroskendős fejét nekitámasztotta a falnak és aludt mélyen, mélyen.

És álmában megjelent előtte egy fényes angyal. Ilyen gyönyörű angyalt Erzsike még sohasem látott. Szárnya is volt, két hatalmas, csillogó szárnya. Fehér ruha volt rajta, aranyos hímzéssel. A két szeme mintha két csillag lett volna, úgy ragyogott. Nem is a földön járt, hanem csak úgy a levegőben lebegett. A kis Erzsike csodálkozva nézte. És íme, az angyal odament hozzá, megfogta a kezét, kivezette az udvar közepére, és aztán így szólt hozzá:

- Erzsike, nézz fel csak a házatok tetejére! Mit látsz ott éppen a kémény mellett? Erzsi odanézett és ekkor meglátta a gonosz ördögöt, amint ott ült a kémény mellett és vigyorgott! Meglátta a kezében a spárgát is és megérezte, hogy a spárga végén a horog az ő nyelvébe van akadva. Most tudta meg csak, hogy miért hazudott annyit, miért nem volt képes kimondani az igazat. És az a gonosz ördög még most is úgy vigyorgott rája, még most is azt dörmögte magában: - Enyém vagy, Erzsike, lehúzlak magam után a pokolba, a forró tüzes pokolba.

De most megszólalt a fényes angyal is és ezt mondta: - Látod kislányom, amint a halászigyerekek horgokkal fogja meg a kishalakat, úgy halászik a gonosz ördög a kisgyermekekre. Most az egyszer megszabadítalak, kiveszem a nyelvedből a horgot. De vigyázz, nehogy újra megfogjon a sátán! Akár piros almát, akár diót, akár szőlőt, akármit találsz, kérdezd meg előbb az édesanyádat, hogy szabad-e megeenni, mert nem tudhatod, hogy nincs-e horog benne. És ha netalán, mégis újra megfogna a sátán, mert nagyon ravasz ördög ám ez, csak imádkozzál Istenhez, hogy szabadítson meg és én akkor megint eljövök, és segítek rajtad.

Így szólt az angyal, aztán belenyúlt Erzsike szájába és kivette a horgot. Láttátok volna, milyen dühös lett a gonosz ördög a háztetőn! De az angyal rákiáltott, és attól úgy megijedt, hogy legurult a tetőről, leesett a földre, jól megütötte magát, és jajgatva elszaladt.

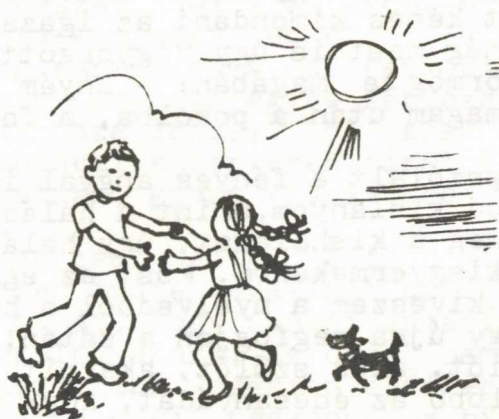
Erzsike pedig megfogta az angyal kezét és ezt mondta neki: - Köszönöm fényes angyal, hogy megszabadítottál. Sohasem felejtetek el és mindig szeretni foglak. Ezután vigyázni fogok magamra, hogy a gonosz ördög meg ne csaljon, és imádkozni is fogok Istenhez, hogy őrizzen meg engem. Csak még arra kérlek, hogy hozd haza Jancsikát és vigasztald meg édesanyámat.

Az angyal leültette Erzsikét a konyhaajtó elé, ahol volt, aztán hirtelen eltűnt.

Erzsike még egy kicsit aludt, aztán fölébredt. Alighogy kidörzsölte a szeméből az álmot, látja ám, hogy valaki mászik át a kerítésen. Először nem tudta, hogy ki lehet az, mert nagyon sötét volt, de

aztán megismerte, Jancsi volt. Ó, hogy megörült neki! Odaszaladt hozzá, átölelte, bevezette az édesanyjához, és amikor mind a hárman együtt voltak végre, végre elmondta az igazat: - Anyuskám, én ettem meg az almát !

B.I.

"Orgona Transsylvania" néven alapítvány létesült Erdély kultúrtörténeti értékű orgonái felújításának és állagmegóvásának a támogatására és az erdélyi orgonaépítés és orgonaművészet segítésére. Az alapítvány javára az első hangversenyt a budai Mátyás-templomban tartották.

Címdoldalunkon Kádár T. Tibor rajza (Magyar Nemzet)

**Minden féltett dolognál jobban
őrizz meg szívedet,
mert abból indul ki minden élet.**

Példabeszédek 4,23

Vasárnaponként délelőtt 9-kor istentisztelet, azzal párhuzamosan vasárnapi iskola.
A hónap első vasárnapján az istentiszteleten úrvacsoraosztás.

Tégy mindent Isten kezébe!

Hagyj mindent Isten kezében!

Végy mindent Isten kezéből!

A legnehezebb szó

A legnehezebb szó
nem a Popocatepetl,
ahogyan egy hegyet neveznek
Mexikóban,

és nem is
Chichicastenango,
amely egy település
Guatemalában,

és nem is
Ouagadougou,
amely egy afrikai város neve,
A legnehezebb szó sokunk
számára:

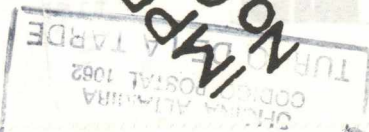
Köszönöm!

Evangélikus Élet - Budapest
(Göllner Pál fordítása)

George Postay
4 Chemin de La Bride
CH-1224 Chêne Bouger
Suisse

IMPRESOS
No Comertales

CONGREGACION HUNGARA
Apartado 68 360
CARACAS 1062 - A
Venezuela

I S T E N T I S Z T E L E T E K

CARACASBAN: vasárnap délelőtt 9-kor magyarul,
fél 11-kor németül,
ugyancsak fél 11-kor spanyolul.

Valenciában: általában a hónap utolsó vasárnapján
délután fél 5-kor

A lelkeszi hivatal telefonszáma: (02-) 337 352.
címe: Casa La Reforma Prol. de la 4a. Av. con 3a.
Transversal de Altamira Urb. La Castellana
hivatali órák: hétfő, szerda délelőtt 9 - 12,
csütörtök délután 3 - 6.

Lelkipásztor: Kardos Péter (16.KP IV.13.)

Depósito Legal pp 76-1757 ISSN: 0798-331X

Az imádságokat, az adományokat, a természetbeni
segítséget (lapunk továbbadását, terjesztését)
hálással köszönjük !